

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ
ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ, ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Ταχ. Δ/νση : Αν. Τσόχα 36
Τ.Κ. – Πόλη : 115 21 Αθήνα
Ιστοσελίδα : www.iep.edu.gr
Ηλ.ταχυδρομείο : contracts.procurement@iep.edu.gr

Αθήνα, 30-12-2024

Αρ. Πρωτ.: 15043

Προς: Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών

Πρόσκληση υποβολής προσφοράς στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, για την απευθείας ανάθεση του έργου «Πρόγραμμα Σπουδών και Εκπαιδευτικό Υλικό για το μάθημα της Ηθικής στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση» στο πλαίσιο της διδασκαλίας ισότιμου μαθήματος συναφούς περιεχομένου για τους/τις μαθητές/τριες που απαλλάσσονται από το υποχρεωτικό μάθημα των Θρησκευτικών

Το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) σύμφωνα με την υπ' αρ. πρωτ. 15035/30-12-2024 (ΑΔΑ: ΡΓ5ΤΟΞΛΔ-ΧΗΩ, ΑΔΑΜ: 24REQ016098035) Απόφαση Δ.Σ. του ΙΕΠ, και την υπ' αρ. πρωτ. 15039/30-12-2024 (ΑΔΑ: ΨΦΗ7ΟΞΛΔ-Ι8Ω, ΑΔΑΜ: 24REQ016098710) Απόφαση ανάληψης πολυετούς υποχρέωσης, πρόκειται να προβεί σε απευθείας ανάθεση στο «Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών» του έργου «Πρόγραμμα Σπουδών και Εκπαιδευτικό Υλικό για το μάθημα της Ηθικής στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση» στο πλαίσιο της διδασκαλίας ισότιμου μαθήματος συναφούς περιεχομένου για τους/τις μαθητές/τριες που απαλλάσσονται από το υποχρεωτικό μάθημα των θρησκευτικών.

1. Περιβάλλον του έργου

Με τις 1749 και 1750/2019 αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, σε σχέση με τη διδασκαλία του μαθήματος των Θρησκευτικών, κρίθηκε, κατά πλειοψηφία, ότι, επειδή κατά το άρθρο 16 παρ. 2 του Συντάγματος πρέπει να επιδιώκεται η ανάπτυξη της ορθόδοξης χριστιανικής συνείδησης, ενόψει του ότι η θρησκεία της Ανατολικής Ορθόδοξου Εκκλησίας του Χριστού χαρακτηρίζεται ως «επικρατούσα θρησκεία στην Ελλάδα», αναγνωρίζεται δηλαδή από τον συνταγματικό νομοθέτη, με το άρθρο 3 παρ. 1 του Συντάγματος, ως η θρησκεία της πλειοψηφίας του ελληνικού λαού, το μάθημα των Θρησκευτικών πρέπει να απευθύνεται αποκλειστικά σε ορθόδοξους/ες χριστιανούς/ές μαθητές/τριες, περιλαμβάνοντας οπωσδήποτε, με σαφήνεια και πληρότητα, τα δόγματα, τις ηθικές αξίες και τις παραδόσεις της Ανατολικής Ορθόδοξου Εκκλησίας του Χριστού, χωρίς να προκαλεί σύγχυση με τη διδασκαλία άλλων δογμάτων και θρησκειών. Στην ανάπτυξη, άλλωστε, θρησκευτικής συνείδησης των ελληνοπαίδων, σύμφωνα με τις αρχές της ορθόδοξης χριστιανικής διδασκαλίας, αποβλέπουν και οι γονείς/κηδεμόνες τους, αντλώντας από το άρθρο 13 του Συντάγματος το δικαίωμα, που κατοχυρώνεται ευθέως και από το άρθρο 2 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, να «εξασφαλίζουν» τη μόρφωση και την εκπαίδευση των τέκνων τους σύμφωνα με τις δικές τους θρησκευτικές πεποιθήσεις. Η διδασκαλία αυτή είναι συμβατή με την απαραβίαστη θρησκευτική ελευθερία (άρθρο 13, παρ. 1 του Συντάγματος), διότι δεν συνιστά επιβολή πίστεως, αφού το μάθημα αυτό απευθύνεται αποκλειστικά στους μαθητές και στις μαθήτριες που ασπάζονται το ορθόδοξο χριστιανικό δόγμα.

Η ανωτέρω συνταγματική υποχρέωση του Κράτους για την ανάπτυξη της ορθόδοξης χριστιανικής συνείδησης των μαθητών/τριών, δεν εμποδίζει την Πολιτεία να περιλαμβάνει στα σχολικά προγράμματα και εκπαίδευση «θρησκευολογικού» χαρακτήρα με πληροφορίες και γνώσεις για άλλες θρησκείες και δόγματα. Με την έννοια αυτή, ο νομοθέτης έχει ρητώς προβλέψει, για ετερόδοξους/ες ή αλλόθρησκους/ες μαθητές/τριες (ιδίως καθολικού δόγματος ή εβραϊκής θρησκείας ή μουσουλμανικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης), τη δυνατότητα διδασκαλίας του οικείου δόγματος ή θρησκείας, διότι το Κράτος δεν μπορεί, σύμφωνα με την αρχή της ισότητας, να στερήσει από τους μαθητές και τις μαθήτριες που ασπάζονται ορισμένο δόγμα ή θρησκεία το δικαίωμα, το οποίο αναγνωρίζει σε μαθητές/τριες που ανήκουν σε άλλα δόγματα ή θρησκείες, να διδάσκονται αποκλειστικά τα δόγματα της πίστεώς τους.

Στο πλαίσιο των συγκεκριμένων αποφάσεων, επισημαίνεται ότι ετερόδοξοι/ες, αλλόθρησκοι/ες ή άθεοι/ες μαθητές/τριες, που δεν ασπάζονται τη διδασκαλία της Ορθοδόξου Ανατολικής Εκκλησίας, έχουν δικαίωμα πλήρους απαλλαγής από το μάθημα των Θρησκευτικών με την υποβολή σχετικής δήλωσης, η οποία θα μπορούσε να γίνει με μόνη την επίκληση λόγων θρησκευτικής συνείδησης, η δε Πολιτεία οφείλει, εφόσον συγκεντρώνεται ικανός αριθμός μαθητών/τριών που απαλλάσσονται, να προβλέψει τη διδασκαλία ισότιμου μαθήματος, προκειμένου να αποτραπεί ο κίνδυνος «ελεύθερης ώρας». Το μάθημα αυτό μπορεί να είναι σχετικό με το γνωστικό αντικείμενο της Ηθικής, το οποίο δύναται να συμβάλει στην επίτευξη διδακτικών και ανθρωπολογικών στόχων παρόμοιων με αυτούς που επιδιώκονται στην περίπτωση των υπολοίπων μαθητών/τριών μέσω της διδασκαλίας των Θρησκευτικών, όπως για παράδειγμα:

- η ανάδειξη της σημασίας που έχει η ηθική αγωγή ως προς τις ικανότητες των μαθητών/τριών να επικοινωνούν με τον εαυτό τους, με τους άλλους και τον κόσμο ολόκληρο, να δημιουργούν, να αυτενεργούν, να καλλιεργούν δεξιότητες και να παράγουν νέα γνώση, η οποία να μετασχηματίζεται σε δράση στην κοινωνία, εμπνεόμενη από το όραμα και την ελπίδα για την ειρήνη, τη συνύπαρξη, την ισότητα, τη δημοκρατία και γενικά την αλλαγή και τη βελτίωση του κόσμου,
- η διαμόρφωση ελεύθερων, υπεύθυνων και κριτικά σκεπτόμενων πολιτών και η προετοιμασία των μαθητών και μαθητριών για τον δημόσιο χώρο,
- η ολόπλευρη, αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη των διανοητικών και ψυχοσωματικών δυνάμεων των μαθητών και μαθητριών, ώστε να έχουν τη δυνατότητα να εξελιχθούν σε ολοκληρωμένες προσωπικότητες, να μπορούν να ζήσουν δημιουργικά, με αγάπη προς τον άνθρωπο, τη ζωή και τη φύση και να διακατέχονται από πίστη προς την πατρίδα.

1.1. Αντικείμενο του έργου του Αναδόχου

Έργο του αναδόχου είναι η εκπόνηση **Προγράμματος Σπουδών, Οδηγού για τον Εκπαιδευτικό, καθώς και προδιαγραφών εκπόνησης διδακτικού πακέτου του μαθήματος της Ηθικής**, από τη Γ΄ τάξη Δημοτικού έως και τη Γ΄ Λυκείου.

1.2. Προδιαγραφές του έργου

1.2.1. Γενικές προδιαγραφές για την εκπόνηση Προγράμματος Σπουδών

1.2.2. Βασικοί οριζόντιοι προσανατολισμοί Προγράμματος Σπουδών

Στο πλαίσιο της επιδίωξης για τη δημιουργία ενός σύγχρονου σχολείου που είναι αποτελεσματικό και ανοικτό στην κοινωνία, στόχος είναι να αναπτυχθεί ένα **Πρόγραμμα Σπουδών μαθητοκεντρικό, λειτουργικό και ανοικτό στην ανάδειξη διαχρονικών αξιών**, το οποίο να ενεργοποιεί τους/τις μαθητές/τριες, έτσι ώστε να καταστούν, εντέλει, δημιουργικοί άνθρωποι και συνειδητοί πολίτες του τόπου τους, του έθνους τους, της Ευρώπης και της οικουμένης.

Οι βασικοί οριζόντιοι προσανατολισμοί της συγγραφής του Προγράμματος Σπουδών είναι αυτό να υποστηρίξει τους/τις μαθητές/τριες προκειμένου να:

- αποκτούν δεξιότητες αναστοχαζόμενων ανθρώπων που μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν, πώς να ερευνούν και πώς να γίνονται δημιουργικοί και αποτελεσματικοί,
- καλλιεργούν δεξιότητες με τις οποίες θα αξιοποιούν τις γνώσεις τους και θα παράγουν νέα γνώση,
- λαμβάνουν αποφάσεις που βασίζονται σε επιστημονικά δεδομένα,
- αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και να λειτουργούν αυτόνομα στη σχολική τάξη και στη ζωή τους,
- αποκτούν αυτοεκτίμηση, αυτοπεποίθηση, ενσυναίσθηση και ανθεκτικότητα, ώστε να είναι ικανοί να συνδέονται και να επικοινωνούν με τους άλλους,
- αναγνωρίζουν αξίες και να συνειδητοποιούν αρχές, ώστε να αποκτούν συναίσθηση ευθύνης και να προετοιμάζονται ως ενεργοί πολίτες,
- συμμετέχουν σε δρώμενα και πρακτικές που παραπέμπουν στην ανάγκη ενεργοποίησης όλων για την αντιμετώπιση των μεγάλων προκλήσεων της εποχής που απασχολούν τις σύγχρονες κοινωνίες.

1.2.3. Βασικές αρχές Προγράμματος Σπουδών

Το νέο Πρόγραμμα Σπουδών θα βασίζεται στις ακόλουθες αρχές, οι οποίες θέτουν στο επίκεντρο της διδασκαλίας και της μάθησης τους/τις μαθητές/τριες, χωρίς αποκλεισμούς:

1.2.3.1. Υψηλές προσδοκίες κατάλληλα προσαρμοσμένες σε κάθε μαθητή/τρια

Το Πρόγραμμα Σπουδών παρέχει τη δυνατότητα σε όλους και όλες τους/τις μαθητές/τριες να μάθουν να υποστηρίζουν ή και να σχεδιάζουν την προσωπική τους ανάπτυξη. Αυτό θα πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν κατά την ανάπτυξη του νέου Προγράμματος Σπουδών, ώστε να δίνεται ο απαραίτητος χρόνος και οι κατάλληλες ευκαιρίες, προκειμένου όλοι/ες οι μαθητές/τριες να αποκτήσουν βασικές γνώσεις, δεξιότητες, ικανότητες και να οικειοποιηθούν στάσεις που συναρτώνται με το εν λόγω γνωστικό αντικείμενο.

1.2.3.2. Συνοχή

Η αρχιτεκτονική του Προγράμματος Σπουδών βασίζεται στο μοντέλο του δικτύου, διασφαλίζοντας συνεκτικούς δεσμούς εντός και μεταξύ των άλλων γνωστικών αντικειμένων και δημιουργώντας λειτουργικές μεταβάσεις από τάξη σε τάξη και από βαθμίδα σε βαθμίδα.

1.2.3.3. Μάθηση με νόημα και σύνδεση με την κοινότητα

Το Πρόγραμμα Σπουδών συνδέει τα γνωστικά αντικείμενα με την ευρύτερη ζωή των μαθητών/τριών, την τοπική και την ευρύτερη κοινότητα, ενσωματώνοντας στοιχεία της σύγχρονης καθημερινής ζωής, ώστε να καλλιεργούν την αποδοχή και την κατανόηση μέσα από τη συλλογικότητα.

1.2.3.4. Συμπερίληψη

Το Πρόγραμμα Σπουδών διασφαλίζει ότι οι ταυτότητες, η γλώσσα ή οι γλώσσες, οι ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, οι ικανότητες, οι δεξιότητες και οι στάσεις μαθητών/τριών αναγνωρίζονται και αξιοποιούνται χωρίς διακρίσεις και διαχωρισμούς.

1.2.3.5. Βασικές αρχές – Στοιχεία διδακτικής μεθοδολογίας

Το Πρόγραμμα Σπουδών προωθεί την ενεργό συμμετοχή και συνεργασία όλων των μαθητών/τριών, μέσω της δημιουργίας περιβαλλόντων αυτενέργειας, συνεργατικής δράσης σε ομάδες, διερευνητικής μάθησης, βιωματικής προσέγγισης, συνεργατικής επίλυσης προβλήματος, επικοινωνιακής προσέγγισης, και μετασχηματιστικής λογικής.

1.2.3.6. Μεταγνωστικές δεξιότητες (Μαθαίνω πώς να μαθαίνω)

Το Πρόγραμμα Σπουδών ενθαρρύνει όλους και όλες τους/τις μαθητές/τριες να αναστοχάζονται επί των μαθησιακών τους διαδικασιών και πρακτικών, μαθαίνοντας πώς να μαθαίνουν.

1.2.3.7. Στοχεύοντας στο μέλλον

Το Πρόγραμμα Σπουδών ενθαρρύνει τους/τις μαθητές/τριες να κοιτάζουν στο μέλλον, διερευνώντας θέματα όπως η αειφορία, η πολιτειότητα, και οι προκλήσεις που προκύπτουν ως αποτέλεσμα της ραγδαίας ανάπτυξης των νέων τεχνολογιών, αλλά και των αένων μεταβολών του κοινωνικού περιβάλλοντος. Σε καμία, όμως, περίπτωση δεν μπορεί να αγνοηθεί η σημασία των διαχρονικών αξιών που υποδεικνύει η κατανόηση της παράδοσης και η μύηση στον ελληνικό πολιτισμό.

Όλες οι παραπάνω αρχές και προσανατολισμοί προσαρμόζονται κατάλληλα, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των μαθητών/τριών κάθε ηλικίας.

1.2.4. Γενικές Προδιαγραφές για τον Οδηγό Εκπαιδευτικού

- Ο Οδηγός υποβάλλεται στην ελληνική γλώσσα, σε ηλεκτρονική εκτυπώσιμη μορφή.
- Ο Οδηγός συνδέεται με το Πρόγραμμα Σπουδών.
- Ο Οδηγός περιλαμβάνει δράσεις συνεργατικού χαρακτήρα.
- Όσον αφορά στα κείμενα του Οδηγού
  - πρέπει να είναι ευανάγνωστα, γραμμένα σε γλώσσα απλή και κατανοητή,
  - πρέπει να αποφεύγεται ο μακροπερίοδος λόγος, καθώς επίσης γλωσσικοί υπαινιγμοί και χρήση εκφράσεων της καθομιλουμένης,
  - το λεξιλόγιο πρέπει να είναι πλούσιο και ομοιογενές και η διατύπωση να χαρακτηρίζεται από ακρίβεια και σαφήνεια,
  - δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται επιστημονικοί και τεχνικοί όροι χωρίς επεξήγηση,
  - πρέπει να υπάρχει συντακτική και γραμματική συνέπεια.
- Ο Οδηγός πρέπει να είναι συμβατός με σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα σε ό,τι αφορά τη μεθοδολογία και εν γένει την παιδαγωγική διαδικασία.
- Να τηρούνται τα οριζόμενα στον ν. 2121/1993 (Α' 25) «Πνευματική Ιδιοκτησία, Συγγενικά Δικαιώματα και Πολιτιστικά Θέματα», όπως ισχύει.
- Ο Οδηγός να φέρει τα λογότυπα του ΥΠΑΙΘΑ και του ΙΕΠ, καθώς και όποιο άλλο λογότυπο/αναφορά υποδείξει η Αναθέτουσα Αρχή.

1.2.5. Περιεχόμενο

Τόσο το Πρόγραμμα Σπουδών όσο και ο Οδηγός για τον/την Εκπαιδευτικό θα πρέπει να περιλαμβάνουν απαραίτητως τα ακόλουθα στοιχεία:

- Τη γενική φιλοσοφία και τις βασικές παιδαγωγικές και ψυχοκοινωνικές αρχές που τα διέπουν.
- Την κάλυψη τουλάχιστον των ακόλουθων θεματικών πεδίων:
  - Κατανόηση και ανάπτυξη ηθικών αρχών και αξιών, όπως η δικαιοσύνη, η ακεραιότητα, η ειλικρίνεια, ο σεβασμός και η αλληλεγγύη.
  - Ενασχόληση με ηθικά διλήμματα που αφορούν ζητήματα, όπως η αλήθεια, η δικαιοσύνη, τα ανθρώπινα δικαιώματα, η βιοηθική, η περιβαλλοντική ηθική και άλλα κοινωνικά θέματα.
  - Κοινωνική αλληλεγγύη-υποστήριξη ευπαθών ομάδων.
  - Ανάπτυξη κριτικής σκέψης με την ανάλυση και αξιολόγηση ηθικών ζητημάτων (π.χ. να εξετάζουν τα επιχειρήματα από διαφορετικές πλευρές και να αναπτύσσουν τη δική τους κριτική σκέψη για το τι είναι σωστό και λάθος).
  - Συνύπαρξη στην κοινότητα (π.χ. δράσεις συμπερίληψης με άλλα σχολεία, κοινά project με άλλους φορείς της κοινότητας/διαφορετικούς τύπους σχολείων/ ευάλωτες ομάδες πληθυσμού, τρίτη ηλικία).

- Καλλιέργεια της ενσυναίσθησης και της κοινωνικής ευαισθησίας (π.χ. φιλοζωία, εθελοντισμός, να λαμβάνουν υπόψη τον αντίκτυπο των πράξεών τους στην ευρύτερη κοινωνία).
  - Προώθηση του σεβασμού της διαφορετικότητας με έμφαση στον διάλογο με την ετερότητα (π.χ. ενθάρρυνση των μαθητών/τριών να εκτιμούν την πολυπολιτισμικότητα και παράλληλα να εξετάζουν κοινές ηθικές αξίες που διατρέχουν διάφορους πολιτισμούς).
  - Εργαλεία για την επίλυση συγκρούσεων με τη δημιουργία κλίματος συνεργασίας και σεβασμού (π.χ. ανάληψη δράσεων για την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων).
  - Διερεύνηση της σχέσης της ηθικής με την επιστήμη και την τεχνολογία (π.χ. τεχνητή νοημοσύνη, γενετική μηχανική, ιατρική ηθική).
  - Ανάπτυξη μιας αίσθησης νοήματος και σκοπού στη ζωή των μαθητών/τριών, ενισχύοντας την αυτογνωσία και την ψυχική υγεία τους.
- Τη μεθοδολογία υλοποίησης βασικών ενδεικτικών τύπων δράσεων για να αναπτύξουν οι μαθητές/τριες στάσεις που ενδυναμώνουν την ηθικοκοινωνική ανάπτυξή τους ανά θεματικό πεδίο για όλες τις ηλικιακές ομάδες (Γ' & Δ' Δημοτικού, Ε' & ΣΤ' Δημοτικού, Γυμνάσιο, Λύκειο). Η μεθοδολογία θα περιγράφεται με βάση συγκεκριμένο παράδειγμα δράσης για κάθε θεματικό πεδίο και ηλικιακή ομάδα.
  - Πηγές συναφείς (εξωτερικές βιβλιογραφικές αναφορές).

1.2.6. Προδιαγραφές διδακτικών βιβλίων – ενδεικτικές ενότητες

1.2.6.1. Το περιεχόμενο του διδακτικού πακέτου

Το διδακτικό πακέτο για το γνωστικό αντικείμενο της Ηθικής περιλαμβάνει:

A. Βιβλίο μαθητή/τριας (σε έντυπη ή/και ψηφιακή μορφή).

B. Ψηφιακά μαθησιακά αντικείμενα.

1.2.6.2. Περιεχόμενο

i) Ο σκοπός και οι στόχοι ευθυγραμμίζονται με αυτούς που θα καθορίζονται στο σχετικό Πρόγραμμα Σπουδών και στους θεσμοθετημένους σκοπούς της σχολικής εκπαίδευσης.

ii) Το περιεχόμενο χαρακτηρίζεται από επιστημονική εγκυρότητα και είναι ενημερωμένο σύμφωνα με τις τρέχουσες επιστημονικές εξελίξεις. Όπου είναι εφικτό, παρουσιάζονται και εναλλακτικές θεωρήσεις, προκειμένου να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές/τριες ότι οι επιστημονικές αντιπαραθέσεις είναι συχνές και θεμιτές στον επιστημονικό χώρο.

iii) Οι έννοιες αποδίδονται με ακρίβεια. Οι ιδέες είναι συνεκτικές και πλαισιώνονται με εικονιστικό ή ψηφιακό υλικό και παραδείγματα που είναι ενδιαφέροντα και σχετίζονται με την εμπειρία των μαθητών/τριών.

iv) Κατά την ανάπτυξη εννοιών, ακολουθείται κυρίως επαγωγική πορεία και αξιοποιούνται οι πρότερες γνώσεις των μαθητών/τριών.

v) Υπάρχει συνέχεια στην ανάπτυξη εννοιών και δεξιοτήτων για τη διευκόλυνση της ομαλής μετάβασης μεταξύ διαφορετικών βασικών σταδίων μάθησης/επιπέδων. Επισημαίνονται οι συνδέσεις μεταξύ σχετικών θεμάτων ή εννοιών. Δεν υπάρχει περιττή επανάληψη στο περιεχόμενο.

1.2.6.3. Μάθηση και διδασκαλία

i) Επιδιώκεται η μάθηση εννοιών και διαδικασιών υπό το πρίσμα βασικών αρχών της γενικής και ειδικής διδακτικής του γνωστικού αντικειμένου.

ii) Οι γενικές δεξιότητες αναπτύσσονται μέσω της μάθησης και της διδασκαλίας με αξιοποίηση διαθεματικών και διεπιστημονικών προσεγγίσεων.

iii) Οι δεξιότητες σκέψης που απαιτούν ανάλυση, αξιολόγηση, κρίση και όχι μόνο ανάκληση και κατανόηση των γεγονότων, ενσωματώνονται προοδευτικά, λαμβάνοντας υπ' όψιν τη γνωστική ικανότητα των μαθητών/τριών σε σχέση με την ηλικία τους.

iv) Επιδιώκεται η καλλιέργεια του κριτικού γραμματισμού και της δημιουργικής σκέψης μέσω της αξιοποίησης πολλαπλών μαθησιακών πόρων και της συμμετοχής των μαθητών/τριών σε λιγότερο δομημένα προβλήματα.

v) Ενθαρρύνεται η εμπλοκή των μαθητών/τριών σε διαδικασίες που προάγουν τη βιωματική και διερευνητική μάθηση.

vi) Αναπτύσσονται μεταγνωστικές δεξιότητες, οι οποίες περιλαμβάνουν την ικανότητα ανάλυσης, αξιολόγησης και ελέγχου των διαδικασιών σκέψης από τους/τις μαθητές/τριες.

1.2.6.4. Δομή και οργάνωση

i) Το περιεχόμενο οργανώνεται λογικά και καθίσταται εμφανές μέσω του πίνακα περιεχομένων και της συνέπειας και ομοιομορφίας στη διάκριση κεφαλαίων ή ενότητων, τίτλων κ.λπ.

ii) Σε κάθε βασική μονάδα οργάνωσης του περιεχομένου (κεφάλαιο ή ενότητα) προτάσσεται προοργανωτής που περιλαμβάνει, για παράδειγμα, μια διερευνητική ερώτηση ή/και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, όπως αυτά θα αναφέρονται στο αντίστοιχο Πρόγραμμα Σπουδών.

iii) Παρέχονται πολλαπλές επιλογές μαθησιακών δραστηριοτήτων και ποικίλα ερεθίσματα που μπορούν να προσαρμοστούν στις διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές ανάγκες κάθε τάξης και κάθε μαθητή/τριας, όπως, επί παραδείγματι, δραστηριότητες βασισμένες σε ελκυστικό οπτικοακουστικό υλικό που προσελκύει το ενδιαφέρον των μαθητών/τριών.

iv) Κάθε βασική μονάδα οργάνωσης του περιεχομένου (κεφάλαιο ή ενότητα) ολοκληρώνεται με αποτιμητή ως σύντομη αναστοχαστική διαδικασία που δίνει στους μαθητές/τριες τη δυνατότητα αυτοαξιολόγησης και αποτίμησης της προόδου τους με σημείο αναφοράς τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα.

v) Παρατίθενται λέξεις-κλειδιά στην αρχή της βασικής μονάδας οργάνωσης του περιεχομένου (κεφάλαιο ή ενότητα) ή όπου αλλού κρίνεται σκόπιμο, όπως, επί παραδείγματι, μέσω αξιοποίησης εννοιολογικού χάρτη.

1.2.6.5. Γλώσσα

i) Η γλώσσα χαρακτηρίζεται από ακρίβεια, σαφήνεια, συνοχή και λαμβάνει υπ' όψιν τη γλωσσική ετοιμότητα των μαθητών/τριών σε σχέση και με την ηλικία τους.

ii) Χρησιμοποιείται η ορολογία του επιστημονικού αντικειμένου και αξιοποιούνται ευκαιρίες ανάδειξης διαφορών σε σχέση με την οικεία, καθημερινή γλώσσα.

1.2.6.6. Μέγεθος (σε αριθμό σελίδων) ανά τάξη

Γ' και Δ' Δημοτικού: 128 σελίδες,

Ε' και ΣΤ' Δημοτικού: 96 σελίδες

Α' Β' Γ' Γυμνασίου, Α', Β' Λυκείου: 160 σελίδες

Γ' Λυκείου: 128 σελίδες

1.2.6.7. Διάρκεια σύμβασης

Η διάρκεια του έργου καθορίζεται από την υπογραφή της σύμβασης και ανάρτησή της στο ΚΗΜΔΗΣ έως και 31/08/2025. Ο Ανάδοχος καλείται να έχει ολοκληρώσει το έργο του έως τις 31/07/2025.

1.2.6.8. Παραδοτέα – Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης

Στο πλαίσιο του έργου ο Ανάδοχος θα πρέπει να υποβάλει τα κάτωθι παραδοτέα όπως φαίνεται στον πίνακα:

Παραδοτέο	Τίτλος παραδοτέου	Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης
Π1.	Έκθεση με βασικές κατευθύνσεις για: α) την εκπόνηση του ΠΣ και του αντίστοιχου Οδηγού Εκπαιδευτικού, όπου θα αναλύονται και ζητήματα ειδικής διδακτικής, β) την εκπόνηση των προδιαγραφών του Διδακτικού Πακέτου	Έως έναν (1) μήνα από την υπογραφή της σύμβασης.
Π1.1.	Ενδιάμεση Έκθεση της πορείας εκπόνησης του ΠΣ και του αντίστοιχου Οδηγού Εκπαιδευτικού	Έως έναν (1) μήνα από την οριστική παραλαβή του Π1.
Π1.2.	Ενδιάμεση Έκθεση της πορείας εκπόνησης προδιαγραφών Διδακτικού Πακέτου Εκπαιδευτικού Υλικού	Έως έναν (1) μήνα από την οριστική παραλαβή του Π1.1.
Π.2	Σύνταξη ΠΣ και Οδηγού Εκπαιδευτικού	Έως τρεις (3) μήνες από την οριστική παραλαβή του Π.1.2.
Π.3	Εκπόνηση προδιαγραφών Διδακτικού Πακέτου	Έως έναν (1) μήνα από την οριστική παραλαβή του Π.2.

1.2.6.9. Προϋπολογισμός του έργου

Ο εκτιμώμενος προϋπολογισμός για το ως άνω έργο υπολογίζεται έως του ποσού των τριάντα χιλιάδων ευρώ (30.000,00 €) πλέον ΦΠΑ 24%, ήτοι έως του ποσού των τριάντα επτά χιλιάδων και διακοσίων ευρώ (37.200,00 €) συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 24%.

Στο ανωτέρω συμβατικό τίμημα, περιλαμβάνονται η αμοιβή του Αναδόχου και όλες οι απαραίτητες δαπάνες για την εκτέλεση της παρούσας χωρίς καμία επιβάρυνση της Αναθέτουσας Αρχής, έστω και από επιγενόμενη αιτία, συμπεριλαμβανομένων των ασφαλιστικών εισφορών και πάσης φύσεως φορολογικών και άλλων επιβαρύνσεων υπέρ του Δημοσίου ή οποιουδήποτε τρίτου.

1.2.6.10. Παραλαβή – Πληρωμή Αναδόχου

Η παραλαβή του έργου θα πραγματοποιηθεί σύμφωνα με το παραπάνω χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, από την αρμόδια Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής υπηρεσιών του ΙΕΠ, μετά την ολοκλήρωση του συνόλου του έργου του Αναδόχου, κατόπιν βεβαίωσης καλής εκτέλεσης από τον Συντονιστή της Μονάδας Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών του ΙΕΠ.

Η πληρωμή του Αναδόχου θα πραγματοποιηθεί μετά την έγκριση από το Δ.Σ. του ΙΕΠ του πρακτικού της αρμόδιας Επιτροπής του ΙΕΠ, για το σύνολο των παραδοτέων του Αναδόχου, κατόπιν εισήγησης του Συντονιστή της Μονάδας Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών του ΙΕΠ και την προσκόμιση των απαραίτητων παραστατικών πληρωμής, όπως αυτά ορίζονται από την Υποδιεύθυνση της Οικονομικής Υπηρεσίας του ΙΕΠ.

Η δαπάνη που θα προκληθεί θα βαρύνει τον Τακτικό Προϋπολογισμό του ΙΕΠ για το έτος 2025.

Ο Ανάδοχος οφείλει να συμμορφώνεται με τις υποδείξεις/διορθώσεις των αρμοδίων οργάνων της Αναθέτουσας Αρχής.

Κριτήριο αξιολόγησης της παρούσας πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής.

Για το εν λόγω έργο θα υπογραφεί σχετική Σύμβαση.

2. Οδηγίες υποβολής προσφοράς

Η προσφορά του οικονομικού φορέα θα αποτελείται από:

1. Συμπληρωμένη Υπεύθυνη δήλωση της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 (Α' 75) του προσφέροντος, του επισυναπτόμενου **Παραρτήματος Ι** της παρούσας.
2. Συμπληρωμένη Οικονομική προσφορά – Στοιχεία προσφέροντος, του επισυναπτόμενου **Παραρτήματος ΙΙ** της παρούσας.

Η προσφορά του οικονομικού φορέα θα αποσταλεί αποκλειστικά και μόνο ηλεκτρονικά στην ηλεκτρονική διεύθυνση tenderprocedure@iep.edu.gr έως την **Τετάρτη, 15-01-2025 και ώρα 15:00**.

Ως απαράδεκτες θα απορρίπτονται προσφορές στις οποίες: α) δεν δίνεται τιμή σε ευρώ ή που καθορίζεται σχέση ευρώ προς ξένο νόμισμα, β) δεν προκύπτει με σαφήνεια η προσφερόμενη τιμή, με την επιφύλαξη της παρ. 4 του άρθρου 102 του ν. 4412/2016 και γ) η τιμή υπερβαίνει τον προϋπολογισμό της ανάθεσης που καθορίζεται από την Αναθέτουσα Αρχή.

Το πλήρες κείμενο της παρούσας Πρόσκλησης θα καταχωρηθεί στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ), καθώς και στο διαδίκτυο, στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής, στη διεύθυνση (URL) <http://www.iep.edu.gr> → Έργα → Προκηρύξεις → Διαγωνισμοί και εκεί θα αναρτώνται όλα τα σχετικά με την παρούσα πρόσκληση (διευκρινίσεις, αποφάσεις έγκρισης πρακτικού/-ών από το ΔΣ του ΙΕΠ).

Για την παροχή πληροφοριών επί του αντικειμένου, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να τηλεφωνήσουν στο 213 1335 304.

Για την παροχή πληροφοριών επί της διαδικασίας, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να τηλεφωνήσουν στο 213 1335 224.

Ο Πρόεδρος
του Δ.Σ. Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Επικ. Καθηγητής Σπυρίδων Δουκάκης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8, παρ. 4 Ν. 1599/1986)

ΠΡΟΣ ⁽¹⁾ :	Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής				
Ο – Η Όνομα:		Επώνυμο:			
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:					
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:					
Ημερομηνία γέννησης ⁽²⁾ :					
Τόπος Γέννησης:					
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:		Τηλέφωνο:			
Τόπος Κατοικίας:		Οδός:		Αριθ.:	ΤΚ:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):		Ηλεκτρ. Ταχυδρομείο:			

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις (3), που προβλέπονται από της διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι (ως νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρείας ..... εφόσον πρόκειται για εταιρεία):

- Έλαβα γνώση και αποδέχομαι πλήρως και ανεπιφυλάκτως όλους τους όρους των τεχνικών προδιαγραφών όπως περιγράφονται στην υπ' αρ. πρωτ. 15035/30-12-2024 (ΑΔΑ: ΡΓ5ΤΟΞΛΔ-ΧΗΩ, ΑΔΑΜ: 24REQ016098035) Απόφαση Δ.Σ. του ΙΕΠ
- Δεν έχω διαπράξει αδίκημα σχετικό με την άσκηση της επαγγελματικής μου δραστηριότητας και για τα αδικήματα που προβλέπονται στο άρθρο 73 παρ. 1 του ν. 4412/2016, μέχρι και την ημέρα υποβολής προσφοράς.
- Έχω εκπληρώσει όλες τις υποχρεώσεις μου όσον αφορά την πληρωμή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, στην Ελλάδα (ή/και στη χώρα στην οποία είναι τυχόν εγκατεστημένος), ήτοι ..... (αναφορά σε όλους τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης στους οποίους ο υποψήφιος Ανάδοχος οφείλει να καταβάλει εισφορές για το απασχολούμενο από αυτόν προσωπικό), μέχρι και την ημέρα υποβολής προσφοράς.
- Σε περίπτωση που μου ζητηθεί, θα προσκομίσω επίσημο νομομοποιητικό έγγραφο/α από το οποίο/α θα πιστοποιείται το σχετικό αντικείμενο εργασιών της εταιρείας και η σχετική άδεια και Γενικό Πιστοποιητικό Γ.Ε.Μ.Η. ως και Πιστοποιητικό Εκπροσώπησης Γ.Ε.Μ.Η.
- Είμαι σε θέση, εφόσον μου ζητηθεί, να παράσχω κάθε δικαιολογητικό ή έγγραφο που αποδεικνύει τις πληροφορίες και δηλώσεις που περιλαμβάνονται στην παρούσα δήλωση.
- Παραιτούμαι από κάθε δικαίωμα αποζημίωσής μου σχετικά με οποιαδήποτε απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής για αναβολή ή ακύρωση/ματαίωση της ανάθεσης.
- Ο κάτωθι υπογεγραμμένος, δηλώνω επισήμως ότι τα στοιχεία που έχω αναφέρει σύμφωνα με τα ανωτέρω είναι ακριβή και ορθά και ότι έχω πλήρη επίγνωση των συνεπειών σε περίπτωση σοβαρών ψευδών δηλώσεων.(4)

Ημερομηνία: ....../.../ 202....

Ο – Η Δηλών/ούσα

(Υπογραφή)

(1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.

(2) Αναγράφεται ολογράφως.

(3) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.

(4) Σε περίπτωση ανεπάρκειας χώρου η δήλωση συνεχίζεται στην πίσω όψη της και υπογράφεται από τον δηλούντα ή την δηλούσα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ

Περιγραφή Έργου	Σύνολο οικονομικής προσφοράς πλέον Φ.Π.Α. 24% (€)	Φ.Π.Α. 24% (€)	Σύνολο οικονομικής προσφοράς συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24% (€)
«Πρόγραμμα Σπουδών και Εκπαιδευτικό Υλικό για το μάθημα της Ηθικής στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση» στο πλαίσιο της διδασκαλίας ισότιμου μαθήματος συναφούς περιεχομένου για τους/τις μαθητές/τριες που απαλλάσσονται από το υποχρεωτικό μάθημα των Θρησκευτικών			

Στην προσφερόμενη τιμή περιλαμβάνεται το σύνολο των επιβαρύνσεων (χρηματοοικονομικά έξοδα, προβλεπόμενοι φόροι, ασφάλιστρα, πάγια έξοδα, νόμιμες κρατήσεις και άλλες σχετικές δαπάνες) οι οποίες βαρύνουν τον Ανάδοχο και ως εκ τούτου έχουν συνυπολογιστεί στην προσφορά.

Στοιχεία Προσφέροντος (Οικονομικού Φορέα)

Επωνυμία: _____

ΑΦΜ / ΔΟΥ: _____

Διεύθυνση: _____

Τηλέφωνο Επικοινωνίας: _____

Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: _____

Νόμιμος Εκπρόσωπος (Όνοματεπώνυμο, Ιδιότητα): _____

Ημερομηνία: ...../...../.....

Ο Νόμιμος Εκπρόσωπος:

(Υπογραφή – Σφραγίδα)